

1

Prvi koraci

U OVOM DELU . . .

Naučite osnove ruskog jezika.

Istražite rusku abuku.

Razumite osnovnu gramatiku ruskog jezika.

Izgovorite neke jednostavne ruske izraze.

Naučite brojeve, vremena i mere.

Identifikujte predmete kod kuće koristeći ruski jezik.

- » Osnove o ruskim slovima
- » Pogled na gramatike iz drugačije perspektive
- » Početak s nekim korisnim rečima i izrazima
- » Upotreba ruskog jezika u uobičajenim društvenim situacijama
- » Ruski jezik na putovanju

Poglavlje **1**

Ruski u nekoliko reči

Ruski jezik ne bi trebao da bude težak za nas. Da li je zaista tako? Rekli bismo da je bolja reč za opisivanje iskustva učenja ruskog jezika – *drugačije*. Ruski je zapravo rođak srpskog jezika. Oba jezika pripadaju porodici slovenskih jezika, za razliku od romaskih jezika – kao što su italijanski, francuski, nemački, engleski i za razliku od arapskog, kineskog ili japanskog jezika koji pripadaju potpuno različitim jezičkim porodicama.

Ovo poglavlje vam pruža uvid u ruski jezik. Pripremite se za proučavanje ovog fascinarnog jezika!

Otkrivanje koliko je rusko pismo zaista jednostavno

Kada biste pitali ljude na ulici šta misle da je najteže kod učenja ruskog jezika, većina njih (blago iznenađena vašim pitanjem) bi verovatno rekla: „Pismo!“ Ali mi vam ovde možemo reći da ništa ne može biti dalje od istine: Rusko pismo – ćirilica, je možda najlakši deo učenja ruskog jezika. Zapravo, većina ljudi može početi čitati ruski jezik odmah. Tako je nama lako rusko pismo!

Ne verujete nam? Razmislite o ovome: Rusko pismo, *ćirilica*, dobilo je ime po vizantijskom monahu iz devetog veka po imenu Ćirilo koji ga je razvio uz pomoć svog brata Metodija. (Molimo vas, nemojte nas pitati zašto ime Metodija nije dato u ime pisma. Život nije fer.) Ćirilo i Metodije su želeli da prevedu Bibliju na jedan od slovenskih jezika kojim su govorili narodi u istočnoj Evropi, jer su braća planirala da te narode prevedu na hrišćanstvo. Kada su braća stvarala svoje

pismo, pozajmili su dosta slova iz grčkog pisma da bi označili zvuke koje su proizvela ti narodi. Srećom za ta narode (i za sve one koji uče ruski), mnoga od pozajmljenih slova zvuče isto na ruskom kao i u bilo kojoj latinici (kao što je engleski jezik).

Spremni ste da se bacite i počnete čitati ruski jezik? Poglavlje 2 će vam pokazati kako izgovoriti slova ruske azbuke.

Osnove gramatike

Pored pisma, gramatika je odgovorna za reputaciju ruskog jezika kao teškog jezika. Ali ne brinite! Poglavlje 3 će vašu tranziciju iz srpske gramatike u rusku gramatiku učiniti što je moguće glađim. Dajemo vam informacije o ruskom imenima, zamenicama, pridevima, glagolima, priložima i konstrukciju rečenica. Jedna prednost ruskog jezika: Ruski jezik dozvoljava potpuno slobodan, gotovo anarhičan red reči.

Ali da biste u potpunosti uživali u ovoj slobodi reda reči, Rusi su morali da plate visoku cenu u obliku šest gramatičkih padeža (nominativ, genitiv, akuzativ, dativ, instrumental i lokativ), koje svako ko govori ruski jezik mora stalno izbalansirati kako bi stvorio smislene rečenice. Međutim, nemojte da vas ova činjenica obeshrabri. Uz smernice koje pružamo u Poglavlju 3, vrlo brzo ćete razumeti padeže.

Osnovni ruski izrazi

U Poglavlju 4, predstavljamo brojne poznate osnovne ruske izraze koji vam omogućavaju da odmah počnete govoriti ruski (i to na pristojan način). Evo samo nekoliko najlakših i najkraćih:

- » **Привет!** (pri-vjet!) (*Zdravo!*)
- » **Как дела?** (kak d'e-la?) (*Kako si?*)
- » **Пока!** (pa-ka!) (*Pozdrav (pri rastanku)! Ili Čao!*)
- » **Спасибо!** (spa-si-ba!) (*Hvala!*)
- » **Понятно!** (pa-njat-na!) (*Jasno!*)
- » **Да.** (da.) (*Da.*)
- » **Да-да-да!** (da-da-da!) (*Da-da-da!*) Ponavljanje čini vaše *da* jačim.
- » **Нет.** (njet.) (*Ne.*)
- » **Нет-нет-нет!** (njet-njet-njet!) (*Ne-ne-ne!*) Pretpostavili ste: ovaj izraz čini vaše *ne* jačim.
- » **Простите!** (pras-t'i-t'e!) ili **Извините!** (iz-vi-nji-t'e!) (*Izvinite!*) Ova reč je korisna za priznavanje grešaka koje možete napraviti kao početnik u govoru ruskog jezika.

- » **Ой!** (oj!) (*Oj!*) Ovaj izraz služi za izražavanje širokog spektra emocija, poput straha, iznenađenja, oduševljenja, ljutnje i mnogih drugih.
- » **Ай!** (aj!) (*Aj!*) Možete koristiti ovaj izraz umesto **Ой** ako želite ili ga koristiti samo radi raznolikosti.

Brojanje, vreme i mere

Čak i ako niste bili dobri u matematici u srednjoj školi, ne potcenjujte važnost brojeva, vremena i mera prilikom učenja novog jezika (uključujući i ruski). Samo razmislite o aktivnostima koje ćete moći da obavljate: korišćenje valute, izračunavanje cena, razmena telefonskih brojeva, dogovaranje vremena sastanka, razumevanje adresa i poštanskih brojeva i mnogo više. Dakle, ni ne razmišljajte o preskakanju Poglavlja 5; ono vas upoznaje sa svim ovim temama.

U međuvremenu, možete početi koristiti ruske brojeve tako što ćete brojati na obe ruke:

UPAMTITE

- » **один** (a-d'in) (*jedan*)
- » **два** (dva) (*dva*)
- » **три** (tri) (*tri*)
- » **четыре** (če-ti-re) (*četiri*)
- » **пять** (pjat') (*pet*)
- » **шесть** (šest') (*šest*)
- » **семь** (sem') (*sedam*)
- » **восемь** (vo-sem') (*osam*)
- » **девять** (d'e-v'jat') (*devet*)
- » **десять** (d'e-sjat') (*deset*)

Govorite ruski u kući

SAVET

Odličan način da vežbate ruski je da se šetate po kući! Svaki put kada uđete u sobu, setite se njenog naziva na ruskom:

- » **кухня** (kuh-nja) (*kuhinja*)
- » **столовая** (sta-lo-va-ja) (*trpezarija*)
- » **гостинная** (gos-t'i-na-ja) (*dnevna soba*)
- » **спальня** (spalj-nja) (*spavaća soba*)
- » **туалет** (tu-a-ljet) (*toalet*)
- » **гараж** (ga-raž) (*garaža*)

Poglavlje 6 donosi vam ruske reči za uobičajene prostorije, predmete u kući i svakodnevne aktivnosti poput jela, pića, spavanja i obavljanja kućnih poslova.

Korišćenje ruskog jezika u društvenim situacijama

Nakon vežbanja ruskog jezika kod kuće, možete ga primeniti i van kuće. Drugi deo vam može biti od koristi u raznim životnim situacijama: upućivanje priče s novim poznanicima, traženje putokaza, izlazak na večeru i šoping, izlasci u grad, komunikacija i obavljanje svakodnevnih zadataka na poslu, i uživanje u hobijima. Sledeći odeljci će vam dati uvid u ono što možete očekivati.

Započinjanje razgovora

Da li vam se ikada desilo da ste u autobusu, avionu ili nekom drugom javnom prevozu, a neka nepoznata osoba vam se neprekidno obraća? Neke ljude smeta priča o svakodnevnim temama, ali dozvoliti sebi da prevaziđete tu početnu nelagodnost može značiti stvaranje novog prijateljstva ili osećaj veće udobnosti na nepoznatom mestu. U stvari, ako želite da naučite novi jezik, veština ćaskanja je veoma korisna. Stoga vas ohrabrujemo da preuzmete rizik i sami započnete razgovor s nekim. Poglavlje 7 vam pomaže da započnete razgovore s ljudima na ruskom jeziku. Saznaćete kako da kažete odakle dolazite, pričate o nacionalnosti i etničkom poreklu, izrazite svoje godine i razgovarate o svojoj porodici.

Bićete naoružani i nizom pitanja koja su odlična za započinjanje razgovora, kao što su sledeća:

- » **Откуда вы?** (at-ku-da vi?) (Odakle ste?)
- » **Сколько вам лет?** (skolj-ka vam ljet?) (Koliko imate godina?)
- » **У вас большая семья?** (u vas balj-ša-ja sim'-ja?) (Imate li veliku porodicu?)
- » **Кто вы по профессии?** (kto vi pa pra-fe-si-ji?) (Čime se bavite?)

Snalaženje u prostoru

SAVET

Traženje puta je nešto što turisti rade u svim zemljama. Ako ste u Rusiji (ili putujete na bilo koje novo mesto gde je ruski glavni jezik), nije loše nositi mapu sa sobom uvek, za svaki slučaj, ili koristiti Google mape na telefonu, pod uslovom da imate dobru mobilnu vezu. Ako vam nijedan od ovih alata nije dostupan, trebaće vam da nekoga upitate za put. Ali pre svega, treba da privučete pažnju prolaznika. Najbolji način da to učinite je da kažete sledeće: **Извините, где...?** (iz-vi-nji-t'e, gd'e...?) (Izvinite, gde je...?) plus mesto koje tražite. Za sve detalje o traženju (i razumevanju) puta, pogledajte Poglavlje 8.

SAVET

Izlazak na večeru i naručivanje hrane

Zabavna (i zadovoljavajuća!) aktivnost za vežbanje ruskog jezika je izlazak na večeru. U ruskom restoranu ili kafiću, možda ćete primetiti da su nazivi jela na meniju prevedeni na engleski, praćeni vrlo upečatljivim objašnjenjima; osoblje

uglavnom razume engleski jezik sve dok su to reči koje se nalaze na meniju. Prilikom poručivanja, možete samo pokazati na ono što želite. Takođe možete dodati sledeću frazu, samo da pokažete svoje znanje ruskog jezika: **Я буду...** (ja bu-du...) (Ja ću...) praćeno nazivom jela.

Više ruskih reči koje možete koristiti prilikom izlaska na večeru i naručivanja hrane možete pronaći u Poglavlju 9.

Odlazak u kupovinu

LOKALNI
OBIČAJI

Da bi pokazali da žele kupiti neki predmet, Rusi koriste jezičku konstrukciju koja na neki način odražava nestašicu robe koju su doživljavali za vreme sovjetskog perioda: **У вас есть...?** (u vas jest' ... ?) (*Da li imate...?*) plus naziv predmeta.

Par ruskih fraza su posebno korisne kada idete u kupovinu. Da biste pitali koliko nešto košta, koristite izraz **СКОЛЬКО СТОИТ...?** (*skolj-ka sto-it...?*) (*Koliko košta...?*), uz dodatak naziva predmeta ako kupujete jednu stvar. Ako kupujete više stvari, pitajte **СКОЛЬКО СТОЯТ...?** (*skolj-ka sto-jat...?*) (*Koliko koštaju...?*), koristeći reč za predmete u množini.

Poglavlje 10 sadrži mnogo više vokabulara za šoping i fraza za dobijanje pomoći, probanje odeće, traženje određenih boja i plaćanje kupljene robe.

Istraživanje zabavnih mogućnosti

Istraživanje novih mesta i upoznavanje novih ljudi uvek je zabavno. Kada izlazite u grad, možete birati između različitih aktivnosti. Na primer, možete odlučiti da posetite muzej, gledate film ili pozorišnu predstavu.

Gledanje klasičnog ruskog baleta, bilo u novouređenom Boljšoj teatru u Moskvi ili u Marijinskom teatru u Sankt Peterburgu, nezaobilazno je za svakog turistu u Rusiji koji drži do sebe.

Izlazak u grad često podrazumeva pravljenje planova, kupovinu ulaznica i pronalaženje pravog mesta za sedenje. Poglavlje 11 vam pomaže da se snađete u svim tim zadacima na ruskom jeziku.

Poslovanje i komunikacija

Ako planirate poslovno putovanje u Rusiju ili treba da razgovarate s ruskim kolegama u svom domu, definitivno treba da pogledate Poglavlje 12. Tamo ćete pronaći uobičajene reči i fraze koje se koriste u kancelarijskom okruženju. Takođe, pronaći ćete smernice koje će vam pomoći da ovladate veštinom telefonskih razgovora na ruskom jeziku – i ne zaboravite na korišćenje računara i slanje prepiške (uključujući i SMS poruke)!

Sport, hobi, rekreacija

Hobiji mogu imati mnoge oblike, i možda ćete želeći da podelite informacije o svojim hobijima s prijateljima i poznanicima na ruskom jeziku:

LOKALNI
OBIČAJI

PAŽNJA

- » Ako ste ljubitelj sporta, bilo bi dobro da znate kako da govorite o omiljenim sportovima na ruskom jeziku. (Takođe se pripremite da postanete navijač fudbala ili hokeja - dve omiljene igre Rusa.)
- » Rusi su strastveni čitaoci i uglavnom veoma obrazovani. Dakle, ako govorite ruski jezik, budite spremni da kažete bar nešto o knjigama i žanrovima književnosti koje volite ili ne volite.
Pazite: Ako kažete „Ne čitam puno“, možete steći loš glas.
- » Ako se slučajno nalazite u Rusiji tokom leta, kasnog proleća ili ranog jesenja, ne propustite iskustvo odlaska u seosku kuću vikendom. Nikada nećete zaboraviti to iskustvo.

Pogledajte Poglavlje 13 za više informacija o hobijima i boravku na otvorenom.

Putovanje u Rusiju

Nakon što ste imali vremena da vežbate ruski jezik kod kuće, možete razmisliti o putovanju u Rusiju. Obavezno se upoznajete s sledećim zadacima na ruskom jeziku:

- » **Priprema za putovanje:** Planiranje putovanja je uživanje u samom procesu putovanja, i mi vam omogućavamo da u potpunosti uživate uz fraze i reči koje vam trebaju da odlučite gde želite da idete, rezervišete putovanje i spačujete se. Sve te informacije i još mnogo toga nalaze se u Poglavlju 14.
- » **Razumevanje novca:** Finansijske stvari mogu biti veoma zbunjujuće kada putujete u drugu zemlju, jer se bavite stranom valutom dok obavljate svakodnevne transakcije kao što su podizanje novca na bankomatu, korišćenje kreditne kartice i plaćanje gotovinom. Poglavlje 15 pruža mnogo smernica o tome kako upravljati novcem i obavljati finansijske transakcije.
- » **Kretanje lokalnim prevozom:** Jasno je da je veština korišćenja različitih vrsta javnog prevoza važna veština za putnike. Međutim, suočavanje s javnim prevozom nije tako lako kao što se može činiti ako govorite novim jezikom! Ne paničite, samo se obratite Poglavlju 16 za pomoć.
- » **Rezervacija smeštaja:** Hoteli, kao što znate, mogu biti dobri, loši ili ružni. Da biste izbegli poslednje, pružamo vam ključna pitanja koja treba postaviti pre nego što se upustite u dogovor. Poglavlje 17 pruža ruski vokabular koji vam pomaže da rezervišete hotel, prijavite se, rešite probleme i platite račun.
- » **Pokretanje akcije tokom hitnih situacija:** Nadamo se da vam neće biti potrebni izrazi koje pružamo u Poglavlju 18 tokom vašeg putovanja. Ali uvek je dobra ideja da se pripremite za hitne situacije. Evo jedne reči koja drugima saopštava da vam je potrebna pomoć: **Помогите!** (pa-ma-gi-t'e!) (*Pomozite!*) Ne zaboravite je!

UPAMTITE